

Fran

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU

VODNIK

www.fran.si
različica 1.0, 2015

Kaj vas zanima?

Kliknite ali tapnite na ikono.

O portalu Fran

Fran, jezikovni portal Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, je spletišče, na katerem so uporabnikom na voljo vsi temeljni jezikovni priročniki za slovenščino. Po priročnikih lahko iščemo sočasno ali pa si izberemo enega samega in iščemo po njem. Portal je brezplačen in prilagojen čim širši skupini uporabnikov.

Fran

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

[Splošni](#)[Etimološki](#)[Zgodovinski](#)[Terminološki](#)[Narečni](#)[Svetovanje](#)[Zbirke](#)

Slovar slovenskega
knjižnega jezika

Slovar novejšega
besedja

Sprotni slovar
slovenskega jezika

Slovar slovenskega
knjižnega jezika, 2.
izdaja

Slovenski pravopis

Fran trenutno vključuje [29 slovarjev](#) (npr. splošni razlagalni slovarji, pravopisni slovarji, slovarji novejših besed, terminološki, zgodovinski in narečni slovarji, etimološki slovar, frazeološki slovar) in [narečni atlas](#),

poleg tega pa še dve [svetovalnici](#) (splošno in terminološko), nekatere jezikovne podatkovne [zbirke](#) in povezave na druge pomembnejše jezikovne vire za slovenščino, npr. na jezikovne korpuse.

Predstavljeni priročniki obsegajo več kot pol milijona premišljenih slovarskih opisov; z njimi opisujejo slovenski jezik ne le v njegovi sodobni knjižni podobi, ampak tudi z vidika njegovega zgodovinskega razvoja ter v njegovih narečnih in terminoloških razsežnostih.

[Priročniki in drugi viri na portalu Fran](#)

S portalom Fran se prvič v zgodovini slovenščine približujemo virtualnemu tezavrskemu idealu integracije večjega števila jezikovnih priročnikov na enem spletnem mestu, kar uporabnikom omogoča informativno in pregledno sočasno uporabo večjega števila priročnikov in podatkovnih zbirk, ki se medsebojno dopolnjujejo.

Kako iščemo po portalu Fran

Kako se nam prikazujejo iskalni rezultati in kako jih lahko razvrščamo

Kako si Frana nastavimo po svoji meri

Portal je zasnovan pregledno in intuitivno, odlikujeta ga predvsem **uporabniku prijazen iskalnik** in **enostavna navigacija** po predstavljenih vsebinah. Fran skuša ustreči zelo široki skupini uporabnikov. **Splošnim uporabnikom** prednostno ponuja vsebine, ki jih ti iščejo največkrat, torej zlasti podatke o tem, kaj besede pomenijo in kakšna je njihova normativna vrednost, ter jim jih pomaga razumeti. **Zahtevnejšim uporabnikom** obenem omogoča napredne možnosti iskanja ter jim ponuja dodatne vsebine in možnosti prilagojenega prikaza vključenih vsebin.

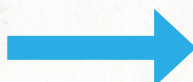
Skupine slovarjev

Slovarji in drugi jezikovni viri so na portalu Fran glede na vsebine, ki jih prinašajo, razdeljeni v sedem tematskih skupin. Nekateri od virov so uporabnikom že znani, drugi pa so izdelani samo za Frana ali so na portalu Fran prvič objavljeni v elektronski obliki. Kadar iščemo po celotnem Franu, so zadetki iz slovarjev razvrščeni tako, da se med sabo dopolnjujejo ter nam kažejo pomen in rabo posamezne besede skozi čas in prostor.

Fran

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Išči po vseh slovarjih

Splošni

Etimološki

Zgodovinski

Terminološki

Narečni

Svetovanje

Zbirke

[Splošni slovarji](#)

[Zgodovinski slovarji](#)

[Etimološki slovarji](#)

[Terminološki slovarji](#)

[Narečni slovarji in priročniki](#)

[Svetovanje](#)

[Druge zbirke](#)

Če nas zanima, kaj Fran vsebuje, se lahko na njegovi prvi strani sprehodimo po [zavihkih](#), ki predstavljajo slovarje, priročnike in druge jezikovne vire, se z njimi podrobneje seznanimo ali pa si preprosto ogledamo njihove naslovnice. Tako si [lažje predstavljamo](#), kaj se skriva za osnovno iskalno vrstico.

› Splošni

Skupina splošnih slovarjev obsega slovarje, po katerih uporabniki posegajo najpogosteje, in sicer splošne enojezične razlagalne slovarje, slovarja novejšega besedja, pravopisna slovarja in frazeološki slovar.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (1970–1991)

Slovar novejšega besedja slovenskega jezika (2013)

Slovar slovenskega knjižnega jezika, druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja (2014)

 Domen Krvina: Sprotni slovar slovenskega jezika (2014–)

Slovenski pravopis (2001)

Slovar pravopisnih težav (2014–)

Janez Keber: Slovar slovenskih frazemov (2011)

› Etimološki

Iz skupine etimoloških slovarjev je trenutno objavljena najnovejša, tretja izdaja Slovenskega etimološkega slovarja Marka Snoja. V prihodnosti se mu bodo pridružili Etimološki slovar zemljepisnih imen istega avtorja, tematsko zasnovani Novi etimološki slovar slovenskega jezika Metke Furlan in predvidoma tudi Bezlajev Etimološki slovar slovenskega jezika, ki je v tiskani obliki izhajal v letih od 1976 do 2007.

 Marko Snoj: Slovenski etimološki slovar (2015)

» Zgodovinski

Med zgodovinskimi slovarji je na Franu trenutno na voljo pet slovarjev: dva dvojezična, ki sta v prvotni obliki nastala do konca 19. stoletja, in trije enojezični, ki so nastali v sodobnosti, a opisujejo starejša obdobja v razvoju slovenskega jezika.

Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar (1894–1895)

Vilko Novak: Slovar stare knjižne prekmurščine (2006)

Jože Stabej: Matija Kastelec in Gregor Vorenc: Slovensko-latinski slovar po Dictionarium Latino-Carniolicum (1680–1710) (1997)

Marko Snoj: Slovar jezika Janeza Svetokriškega (2006)

Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (2011)

› Terminološki

Številčno najmočnejša je na Franu skupina desetih terminoloških slovarjev, ki sistematično opisujejo terminologijo specializiranih strokovnih področij.

Po terminoloških slovarjih lahko iščemo s pomočjo [Frana](#), specializirano spletišče Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU za ogled terminoloških slovarjev in terminološko svetovanje pa je [Terminologišče](#).

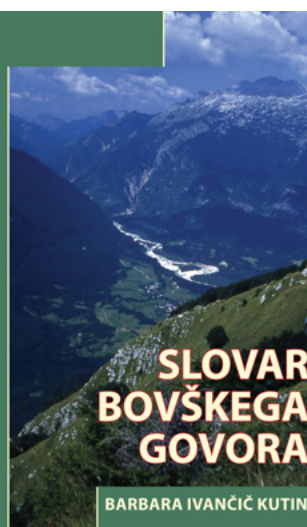
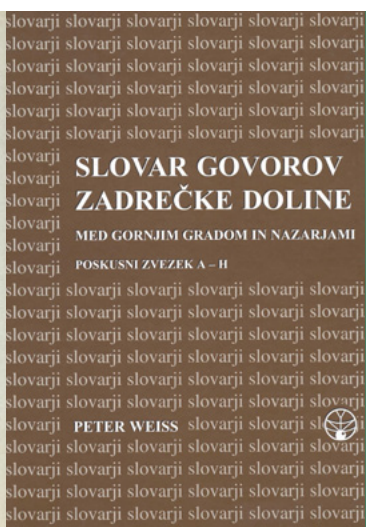
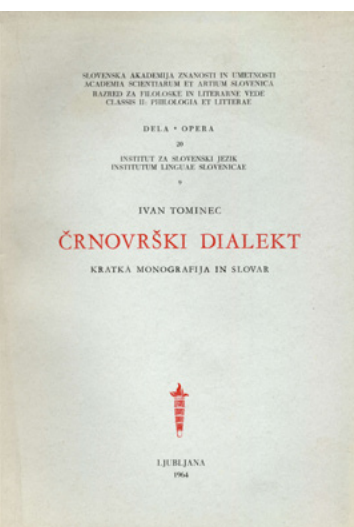
- Terminološki slovar uporabne umetnosti (2015)
- Terminološki slovar avtomatike (2014)
- Botanični terminološki slovar (2011)
- Farmaceutski terminološki slovar (2011)
- Slovenski smučarski slovar (2011)
- Čebelarški terminološki slovar (2008)
- Gledališki terminološki slovar (2007)
- Geološki terminološki slovar (2006)
- Gemološki terminološki slovar (2005)
- Geografski terminološki slovar (2005)
- Planinski terminološki slovar (2002)

- [Povezava do Terminologišča](#)
- [Prikaz podatkov iz terminoloških slovarjev](#)

› Narečni

Narečni slovarji in Slovenski lingvistični atlas nam predstavljajo narečno besedje različnih slovenskih pokrajin. Uporabni niso zgolj za tiste, ki jih zanimajo narečja, ampak so neprecenljivega pomena tudi za vse, ki jih zanimajo poimenovanja, ki v knjižnem jeziku niso več v rabi in imajo danes predvsem etnološki pomen.

- Slovenski lingvistični atlas 1 (2011)
- Ivan Tominec: Črnovrški dialekt (1964)
- Peter Weiss: Slovar govorov Zadrebke doline med Gornjim Gradom in Nazarjami (A–H) (1998)
- Barbara Ivančič Kutin: Slovar bovškega govora (2007)
- Jože Gregorič: Kostelski slovar (2014)

› Svetovanje

Tematska skupina Svetovanje vključuje dve jezikovni svetovalnici, znotraj katerih lahko uporabniki strokovnjakom zastavljajo vprašanja v zvezi s svojimi jezikovnimi zadregami, po odgovorih na vprašanja pa tudi iščejo prek Frana.

[Prikaz podatkov iz jezikovnih svetovalnic](#)

[Pojdi na splošno svetovalnico prek Frana](#)

[Pojdi na izhodiščno stran splošne svetovalnice](#)

[Pojdi na terminološko svetovalnico prek Frana](#)

[Pojdi na izhodiščno stran terminološke svetovalnice](#)

Splošna svetovalnica (Jezikovno svetovanje) je namenjena najširšemu krogu uporabnikov in ponuja rešitve za najrazličnejše jezikovne dileme, npr. pravopisne.

Specializirana **terminološka svetovalnica** (Terminološko svetovanje) je primarno namenjena strokovnjakom za različna strokovna področja. Po tej poti lahko strokovnjaki in drugi uporabniki dobijo pomoč pri izbiri najustreznejših izrazov za strokovne pojme.

Do obeh svetovalnic je možen dostop prek Frana, kjer lahko po svetovalnicah iščemo ali zastavljamo vprašanja, do njiju pa je možen dostop tudi prek njune izhodiščne spletne strani.

› Zbirke

Tematska skupina Zbirke vključuje povezave na nekatere podatkovne zbirke Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ki bi jih uporabnik Frana morda rabil.

Fran

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Išči po vseh slovarjih

[Splošni](#)

[Etimološki](#)

[Zgodovinski](#)

[Terminološki](#)

[Narečni](#)

[Svetovanje](#)

Zbirke

Slovenske slovnice in pravopisi

Pravopisne kategorije Slovarja pravopisnih težav

Predlagajte nove slovenske ustreznice

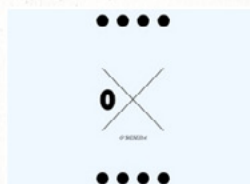
Nova beseda

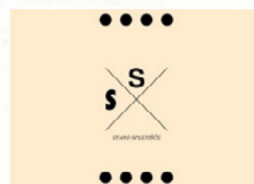
Besede slovenskega jezika

Besedišče

O'Beseda

Staro spletišče

Zbirke so s Franom [organsko povezane](#), čeprav v portal zaradi svoje narave niso funkcionalno integrirane. To pomeni, da iskalnik po njih samodejno ne išče, zato iskalni zadetki iz virov, vključenih v skupino *Zbirke*, v navigacijskem okencu niso številčno prikazani – so pa prek navigacijskega okenca zelo preprosto dostopni, zgolj s klikom na ime zbirke.

Od starejših zbirk sta na voljo jezikovna korpusa [Nova beseda](#) in [O'Beseda](#) ter zbirki [Besede slovenskega jezika](#) in [Besedišče slovenskega jezika z oblikoslovnimi podatki](#). Ogledate si lahko tudi staro inštitutsko slovarsko stran. Od novih zbirk so na voljo portal [Slovenske slovnice in pravopisi](#), ki prinaša pregleden, sistematičen in celovit opis slovenskih pravopisov in najpomembnejših slovenskih

slovnice od leta 1584 pa vse do danes; zbirka **Pravopisne kategorije: Problemski sklopi Slovarja pravopisnih težav**, kjer so zbrana pravopisna načela za praktične rešitve v slovarskih sestavkih Slovarja

pravopisnih težav; in stran **Predlagajte nove slovenske ustreznice**, kjer se vam ponudi seznam prevzetih besed, za katere lahko za šalo ali zares predlagate nove slovenske ustreznice.

[▶](#) Pojdi na stran Zbirke na Franu Navigacija po portalu Fran

Fran

Pravopisne kategorije: Problemski sklopi Slovarja pravopisnih težav

Črke (imena grških črk)

Črke (slovenske)

Črke (tuje)

Lastna imena (osebna, moška)

Lastna imena (priimki)

Lastna imena (osebna, ženska)

Leksikalizirane okrajšave

Okrajšave

Priredne zloženske (vezalne zloženske)

Psevdonimi (vzdevki ter skrivna in umetniška imena)

Simboli

Stalni pridevki ob osebnih imenih

Črke (imena grških črk)

Geslovník:

Problemski sklop obsega 24 slovarskih iztočnic in zajema imena grških črk.

Novosti:

V pravopisni slovar so vključene vsa imena grških črk, torej tudi *kapa*, *hi*, *mi*, *ni*, ki jih v SP 2001 in SSKJ ni. Imena grških črk so v slovarju prikazane v posebnih oziroma pogostih okoliščinah rabe, o čemer je uporabnik obveščen prek oznakovnih pojasnil, npr. kadar iztočnična beseda nastopa kot »imenovalniški prilastek«.

Novost glede na SP 2001 je izčrpnjša obvestilnost glede položajev, ko nastopajo grške črke kot deli tvorjenk oziroma kot nepregibni prvi deli besednih zvez (α -žarek). Glede na že ugotovljene in pojasnjene premike v jezikovni rabi je normiran zapis narazen (*alfa žarek*), uvedeno pa je pojasnilo »nesklonljivo v zvezi« (npr. *alfa žarek*) in napotilo na sistemsko ustrežnejši zapis (*žarek alfa*).

Vse iztočnice so opremljene z onaglašnimi pregibnimi vzorci.

Sklic na SP 2001:

Pravopisna pravila: § 16.

Zadnja sprememba:

Fran 3.0, 5. oktober 2015.

Slovenske slovnice in pravopisi

Portal slovenskih slovnice in pravopisov od 1584 do danes

Išči po vseh opisih

[Izbor slovnice](#) [Pravopisi](#) [Vse slovnice](#) [Zgodovinske in primerjalne slovnice](#)

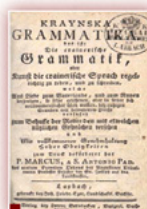
1584 Bohorič

1715 Hippolit Bohorič

1758 Anonimni Bohorič

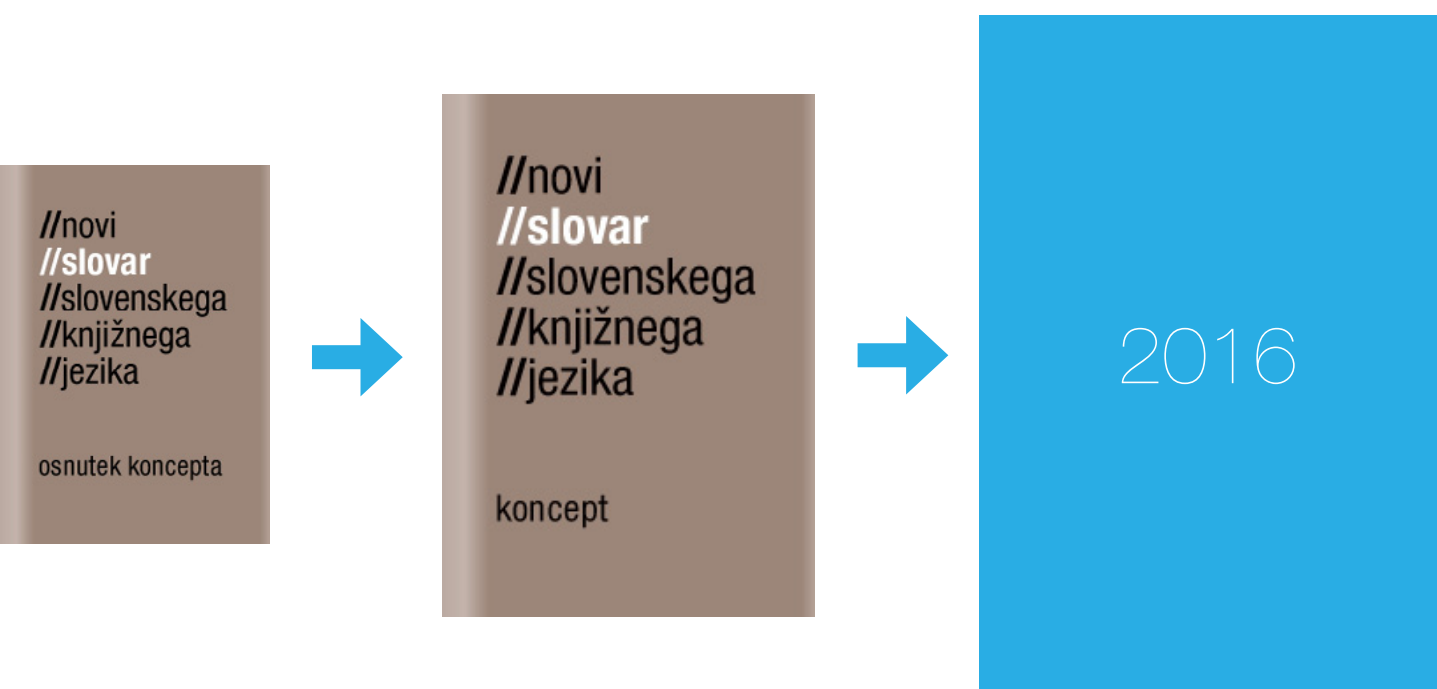
1768 Pohl

1777 Gutschman

› Prihaja NSSKUJ

Na Franu lahko sledimo tudi nastajanju novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika. Lahko si ogledamo končno besedilo koncepta, ki so ga potrdili najvišji organi pristojnih institucij, nazadnje Predsedstvo Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

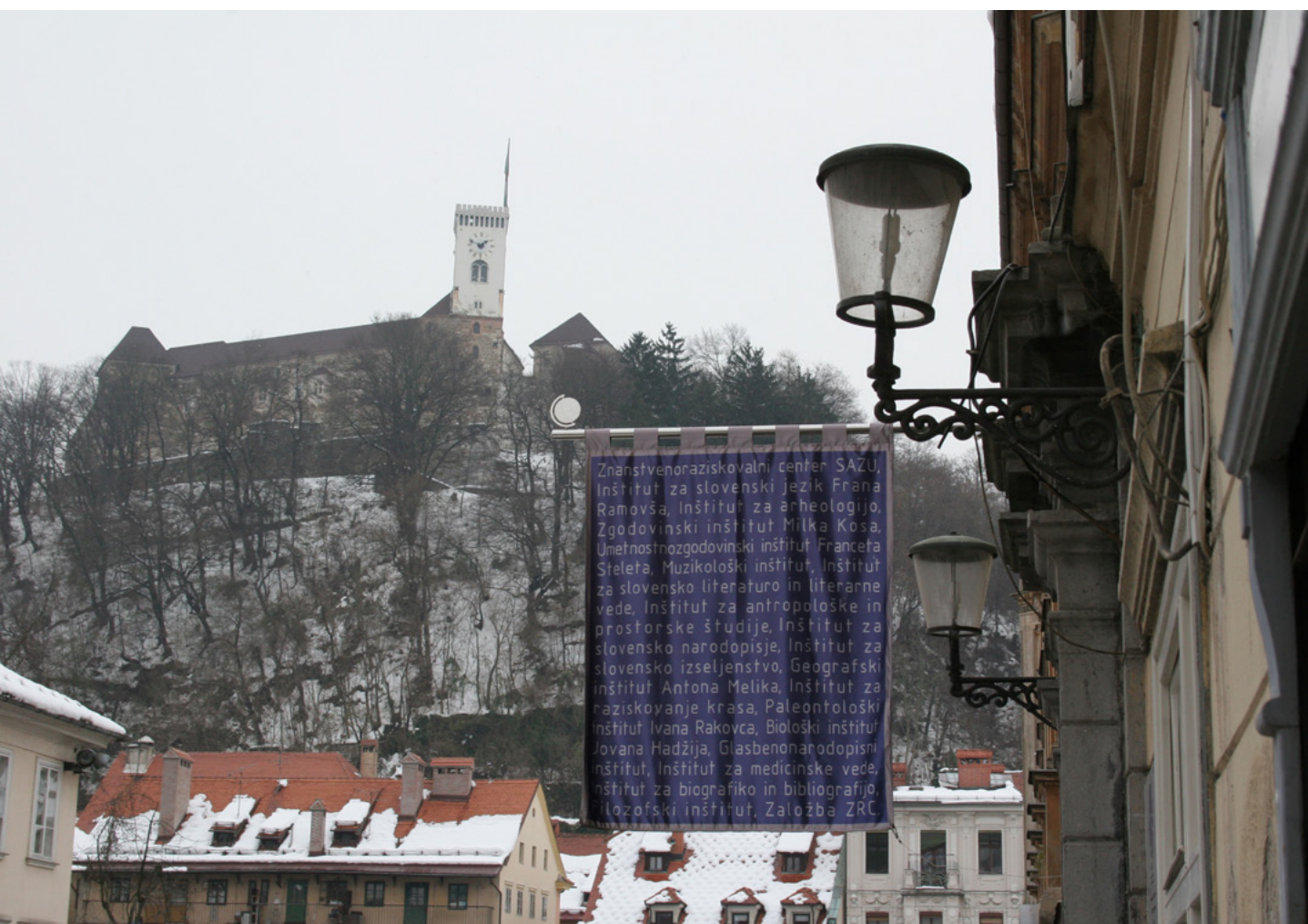
Novi slovar slovenskega knjižnega jezika bo **temeljni enojezični informativno-normativni razlagalni slovar**. Opisoval bo jezikovno stanje in pojmovni svet sodobnega slovenskega jezika, kot ju izkazuje jezikovna raba, potrjena v pisnih besedilih, zajetih zlasti v korpusih, v manjšem obsegu pa tudi raba v govorjenih besedilih. Pri njegovi pripravi in oblikovanju **slovarske baze** so in bodo v največji možni meri upoštevani dosežki slovenske in tuje leksikografije. Pri tem bodo jezikovni podatki organizirani, opisani in prikazani tako, da bo slovar čim bolj **uporaben, uporabnikom razumljiv, jasen in prijazen**. Slovarska

baza je in bo zasnovana in strukturirana tudi za uporabo v jezikoslovne in jezikovnotehnološke namene ter za računalniško obdelavo. Novi slovar slovenskega knjižnega jezika bo s tem nadaljeval **tradicijo** Slovarja slovenskega knjižnega jezika v smislu aktualnosti jezikoslovne misli in opisa jezikovne rabe, konceptualno in gradivno pa je zasnovan povsem na novo. Tako slovar kot tudi slovarska baza ponujata kar se da široke možnosti uporabe svoje vsebine.

Slovar je **že v izdelavi**, prvi pa si ga bodo lahko kot rastoči slovar ogledovali prav uporabniki Frana. Že čez leto dni.

Iskanje

Portal Fran je namenjen najširšemu krogu uporabnikov, temu pa sta prilagojena tudi iskanje in prikaz podatkov na njem. Večinskim splošnim uporabnikom, ki jih zanimajo predvsem pomeni posameznih slovenskih besed in različna normativna vprašanja, je tako na voljo enostavno iskanje, zahtevnejšim uporabnikom pa Fran omogoča napredno iskanje z zahtevnejšimi iskalnimi pogoji. Privzeto je na Franu uporabljeno enostavno iskanje.

Enostavno iskanje

Napredno iskanje

Navodila za iskanje po Franu za najzahtevnejše uporabnike

Portal Fran odlikuje preprost sistem za navigacijo po predstavljenih vsebinah. Slovarski priročniki, svetovalnice in jezikovni atlas so v portal vključeni tako, da so ob iskanju uporabniku vedno takoj na voljo podatki o iskalnih zadetkih v vseh slovarjih oz. priročnikih na Franu – tudi če uporabnik svoje iskanje omeji le na enega ali več izbranih slovarjev

Fran

abeceda

Napredno iskanje

abecéda -c ž (ě)

1. **ustaljeno zaporedje črk v kakí pisavi, zlasti v latinici:** povedati abecedo na pamet; klicati dijake po abecedi, urediti po abecedi, pouk branja se začne z veliko tiskano abecedo, č je četrta črka slovenske abecede
 • elektr. Morsova abeceda in Morzejeva abeceda iz pik in črt sestavljeni znaki za brzojavni prenos sporoč.
 2. **okspr. začetno, osnovno znanje:** toliko politične abecede bi že moral znati; spoznati abecedo medicine

SSKJ

abecéda -e ž, poj. (ě) urediti po -i; poud. - medicine [osnovno znanje]

Pravopis

abecéda Frazemi z besedno sestavino abecéda

bojevati se z abecédo čésa, boriti se z abecédo čésa, naučiti kóga abecéde čésa, naučiti se abecéde čésa, ne obviđati niti abecéde čésa, ne poznáti niti abecéde čésa, poznáti abecédo čésa, seznaniti se z abecédo čésa, seznanjati kóga z abecédo čésa, učiti kóga abecéde čésa, učiti se abecéde čésa, začéti z abecédo čésa

Celotno geslo Frazološki

abecéda -c ž

Celotno geslo Etimološki

abecéda, f. das ABC, das Alphabet, Mur., Cig., Jan., Vod., nk., po abecedi, in alphabetischer Ordnung, Cig.

Pleteršnik

abecéda ž

• geselski sestavek

Zadrečki

abecéda abecedaabé'ce da -ežabeceda [ustaljeno zaporedje črk]abé'ce dó se vé'či jó

Celotno geslo Kostolski

mednárodna fonétična abecéda -e -e ž

prečrkóvalna abecéda -c -c ž

prevédbena abecéda -e -e ž

transkripcijska abecéda -e -e ž

transliteracijska abecéda -e -e ž

Število zadetkov: 12

Vse na Franu 13 52

Slovarji

SSKJ	1	8
SNB	0	2
SSSJ	0	0
SSKJ*	1	7
Pravopis	1	6
SPT	0	0
Frazeološki	1	13
Etimološki	1	6
Zgodovinski	1	5
Terminološki	5	4
Narečni	2	1

Svetovanje

Jezikovno	0	0
Oddajte vprašanje		
Terminološko	0	0
Oddajte vprašanje		

Poiščite v korpusih

Gigafida
 Nova beseda
 Kres
 Besede
 Besedišče
 Gos
 O'beseda

Predlagajte

Nove slovenske ustreznice
 Nove besede

Z navigacijskim okencem je uporabniku omogočeno **hitro preklapljanje** med enim in drugim slovarjem tako na ravni prikaza slovarskih podatkov kot njihovega iskanja (1). Navigacijsko okence uporabnikom omogoča neposreden prehod v drug slovar, atlas ali svetovalnico, dodatno pa tudi prehod v **jezikovne korpuse** ter zbirke besed Besede in Besedišče (2) – s klikom na ime slovarja ali posamezne zbirke se namreč takoj prikaže stran z zadetki besede, ki jo je uporabnik iskal na Franu, v konkretnem priročniku.

Prek okenca lahko **predlagate** tudi nove slovenske ustreznice prevzetim besedam ali nove besede, ki bi si jih želeli v prihodnjih inštitutskih slovarjih (3). S takšno navigacijo dobiva portal **pedagoško in tezavrsko komponento**: čeprav išče uporabnik samo pomen določene besede, mu navigacijsko okno na desni strani ponuja podatke v normativnih, zgodovinskih, dialektoloških in terminoloških slovarjih, s čimer ga motivira še k pregledu njene pravopisne, zgodovinske in terminološke rabe ter rabe v različnih narečjih.

» Enostavno iskanje

Do rezultatov enostavnega iskanja, ki je privzeti način iskanja po portalu Fran, pridemo tako, da iskano besedo, npr. miza, vpišemo v iskalno vrstico.

Fran
Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

miza

Splošni Etimološki Zgodovinski Terminološki Narečni Svetovanje Zbirko

↓

Fran Napredno iskanje

miza

míza -e ž (f) *kos pohištva iz ravne plošče in navadno štirih nog*; narediti, postaviti, premakniti mizo; hrastova, javorova miza; kamnita, kovinska, lesena miza / delovne mize v laboratoriju; spraviti listine v pisalno mizo; raztegljiva, zložljiva miza / pogrniti mizo s prtom
// *tak kos pohištva, namenjen za serviranje hrane*: pripraviti mizo za kosilo; nositi jedi, pijače na mizo; postaviti jed in pijačo na mizo / sestri k pogrnjeni mizi *priljubljeni za serviranje hrane, obloženi s hrano*
// vse mize so že zasedene; streže pri prvi mizi / za mizo, pri mizi se nedostojno vede *pri jedi, uživanju hrane*; povabiti koga k mizi, za mizo *jest, pit, v družbo, kd je pri mizi*
// s priložnostjo *temu podobna priprava za različne namene*: v točilnici postavljajo novo biljardno mizo; operacijska, prodajna, točilna miza
• ekspir. v tistih časih pogosto ni bilo kaj dati na mizo *niso imeli živeža ne denarja za hrano*; star. poklicati vino na mizo *naročiti ga*; pog. meso je prišlo na mizo *le ob največjih praznikih meso so jedli le ob največjih praznikih*; ekspir. karte na mizo *povej, izdaj svoje namene*; pog. vsak dan imajo meso na mizi *jedo meso*; ekspir. (s pestjo) udariti ob mizo, po mizi *odločno, ostro nastopiti, zahtevati*; ekspir. pijača ga je spravila pod mizo *tako se je napil, da ni mogel več sedeti, stati*; publi. sestri za konferenčno mizo *začeti reševati nerešena vprašanja s pogajanj, pogovor*; publi. pogovor za okroglo mizo *odkrit, sproščen pogovor o določenem vprašanju, problemu*; publi. državnik so ponovno sedli za zeleno mizo *so se začeli pogajati*; publi. predsednikovo delo ni samo za zeleno mizo *ni samo pisarniško, administrativno*
♦ alip. ledeniška miza *skalni kladi, ki ju je pustil ledenik drugo na drugo*; jur. ločitev (od mize in postolje) v cerkvenem pravu *pri kateri zakonca pretrgata zakonsko skupnost, ostaneta pa v zakonski zvezi*; šport. (odskočna) miza *del smuške skakalnice, s katerega se skakalec odrine in preide v let*; teh. komandna miza *z vgrajenimi instrumenti za upravljanje in nadzorovanje strojnih naprav ali tehnoloških procesov*

míza -e ž (f) javorova -; jedi na -i; sedeti za -o, pri -i; povabiti k -i, za -o; pisalna, operacijska -; - za serviranje; publi. sestri za zeleno -o [začeti se pogajati] Pravopis

míza Frazemi z besedno sestavino miza Frazološki

míza -e ž Celotno geslo Etimološki

míza. f. der Tisch: za mizo sedeti, am Tische, um den Tisch herum sitzen; pri mizi, beim Tische, in der Nähe des Tisches; na mizo nositi, auftragen. Pietéršnik

míza ž. F³⁴. **abacus**, **abaci**, ena kiop, en itoi, ali *míla* ía buque; **cibilla**, okrogla *míla*; **discumbere**, per *misi* ledéti, *k'misi* letti ven ílletí; **mappa**, -ae, pert na *mísa*; **mensa**, -ae, *mísa*; **mensa undulata**, ena vlohena *mísa* Vorenc

Vse na Franu **58** **559**

Slovarji

SSKJ	1	177
SNB	2	6
SSSJ	0	0
SSKJ ^P	1	183
Pravopis	1	46
SPT	0	0
Frazeološki	1	21
Etimološki	1	24
Zgodovinski	4	34
Terminološki	44	59
Narečni	2	7

Svetovanje

Jezikovno	0	1
Oddajte vprašanje		
Terminološko	1	1
Oddajte vprašanje		

Poiščite v korpusih

- Gigafida
- Nova beseda
- Kres
- Besede
- Besedišče

Prikaz iskalnih zadetkov v navigacijskem okencu

Rezultat enostavnega iskanja so slovarski sestavki v priročnikih, v katerih se iskana beseda v natančno takšni obliki, kot je zapisana v iskalnem pogoju, pojavlja kot

iztočnica ali podiztočnica. Slovarski sestavki z zadetki iskanja izven iztočnic in podiztočnic so na voljo s klikom na zelene oblačke v navigacijskem okencu.

Iskalni rezultati so razvrščeni tako, da so zadetki v priročnikih, ki so predvidoma zanimivi za najširši krog uporabnikov, npr. v Slovarju slovenskega knjižnega jezika in Slovenskem pravopisu, navedeni najprej, iskalni zadetki v bolj specializiranih priročnikih pa za njimi.

Pri iskanju je mogoče uporabiti **nadomestne znake** (1). * nadomešča poljubno zaporedje znakov, torej od nič do neskončno poljubnih znakov, ? pa natanko en znak. Nadomestne znake je mogoče uporabiti na katerem koli mestu v besedi. Vse besede, ki se začnejo z miz-, torej poiščemo z ukazom miz*.

Večbesedne izraze oz. besedne zveze iščemo tako, da iskalni niz zamejimo z navednicami, npr. „francoska

solata“. Rezultat iskanja so slovarski sestavki, ki vključujejo natančno tisto zvezo, ki smo jo navedli v iskalni vrstici. Pri iskanju večbesednih izrazov ni mogoče uporabiti nadomestnih znakov.

Ob iskalni vrstici je uporabnikom na voljo tudi **ikona za tipkovnico** (2), ki omogoča vnos 42 posebnih znakov, npr. črk z dodanimi diakritičnimi znamenji.

SSKJ

mi?a

Napredno iskanje

O slovarju ▾

Razvrsti po iztočnicah ▾

Tiskanje ▾

1

2

Prikaz podatkov in razvrstitev iskalnih rezultatov na Franu

Načini iskanja po portalu Fran za najzahtevnejše uporabnike

Kadar izbrani iskalni pogoj pri enostavnem iskanju ne prinaša rezultata, poskuša iskalni mehanizem uporabniku **pomagati** in mu kot možne rezultate ponudi besede,

podobne iskani besedi. Če torej v iskalno vrstico vpišemo *okrovt*, ki ne prinaša rezultata, nam iskalnik samodejno ponudi možnost iskanja npr. besede *ohrovt*.

Fran

okrovt

Zadetki iskanja

Vaše iskanje ni bilo uspešno.

Pri iskanju po vseh slovarjih na Franu pa lahko najdete naslednje približke:

- **ohrovt**
- okrova
- okrovu
- okrovi
- okrov

Da bi lahko iskano besedo hitreje vnesli v iskalno vrstico, je na Franu uporabljeno tudi **sprotno iskanje**, ki uporabniku ob tipkanju iskane besede ponuja sočasno do pet predlogov besed, ki se začnejo na črke, ki smo jih

do takrat vpisali v iskalno vrstico. Ko v iskalnik vpišemo niz *miz-*, nam iskalnik ponudi, da za iskanje izbiramo med besedami *miza*, *mizica*, *mizanscena* ipd. Ustrezno besedo izberemo tako, da nanjo kliknemo.

Fran

miz

miza
mizica
mizanscena
mizar

Napredno iskanje

Razvrsti po iztočnicah ▾

Tiskanje ▾

Zadetki iskanja

míza -e ž (f) *kos pohištva iz ravne plošče in navadno štirih nog*: narediti, postaviti, premakniti mizo; hrastova, javorova miza; kamnita, kovinska, lesena miza / delovne mize v laboratoriju; spraviti listino v pisalo miza; raztegljiva, zložljiva miza / opariti mizo s prtom

SSKJ

Vse na Franu

57

559

› Napredno iskanje

Napredno iskanje aktiviramo s klikom na ikono Napredno iskanje desno ob iskalni vrstici ali nad njo.

Fran

abeceda

Napredno iskanje

Razvrsti po iztočnicah

Tiskanje

1

Fran

Napredno iskanje

Izberi slovarje

- Splošni
- SSKJ
- SNB
- SSSJ
- SSKJ²
- Pravopis
- SPT
- Frazeološki
- Etimološki
- Zgodovinski
- Terminološki
- Narečni
- Svetovanje

Vse

Iztočnica

Vse razen iztočnice

Oznaka, krajšava, kvalifikator

Zaglavje

Razlaga

Zgled

Podiztočnica, povezana iztočnica

Terminološko in frazeološko gnezdo

Tujejezični ustreznik

nekdej

baraba

prava

3

4

5

Najdi

2

Pri naprednem iskanju (1) lahko uporabnik **izbere skupino slovarjev**, po katerih naj se iskanje izvede (2). Izbrati je mogoče posamezni priročnik, poljubno skupino priročnikov iz iste tematske skupine ali poljubno število priročnikov iz več različnih tematskih skupin.

Natančno je mogoče **določiti tudi strukturne dele**, v katerih naj se iskani niz znakov pojavlja (3). Glede na strukturiranost slovarjev na portalu Fran je za iskanje mogoče izbrati elemente, kot so iztočnica, razlaga, zgled, tujejezični ustreznik, terminologija, frazeologija itd.

Možnost iskanja po tistih strukturnih delih, ki niso na voljo v vseh slovarjih, po katerih želimo iskati, je samodejno ukinjena – tovrstni elementi grafičnega vmesnika se ob izbiri slovarjev obarvajo **sivo** (4).

Za natančnejše iskanje s posebnimi znaki je uporabnikom tudi pri naprednem iskanju na voljo posebna **tipkovnica** (5), ki obsega 244 znakov. Pojavlja se ob iskalnem okencu za vsak strukturni element, po katerem je mogoče iskati.

Privzeta nastavitve iskalnika je takšna, da črke izenačuje med seboj ne glede na diakritična znamenja, ki so jim morda dodana. Če v iskalnik odtipkamo *e*, torej vedno najdemo tudi *é, è, ê, ě* ... Iskanje pa seveda lahko omejimo samo na črko z dodanim zelenim diakritičnim znamenjem. Če v iskalno okence vpišemo *ê*, iskalnik zato najde le zadetke, ki vključujejo *ê*, ne pa tudi *e, é, è, ě* ... To velja tako za osnovno kot za napredno iskanje.

Načini iskanja po portalu Fran za najzahtevnejše uporabnike

Prikaz rezultatov

Da bi uporabniki čim hitreje prišli do iskanih podatkov, so na Franu privzeto najprej prikazani iskalni rezultati v tistih slovarjih, ki predvidoma zanimajo najširši krog uporabnikov, šele kasneje pa se izpišejo iskalni rezultati v slovarjih, ki so praviloma zanimivi za nekoliko ožji krog naslovnikov. Prikaz spletne strani je prilagojen tudi napravi, na kateri si rezultate ogledujemo. Prilagojen je petim velikostim zaslona – od najmanjše za pametne telefone do največje za namizne in prenosne računalnike.

The screenshot shows the search results for the word "miza" on the Fran dictionary website. The search bar at the top contains the word "miza" and a search icon. The results are organized into several sections:

- Definition:** **míza** -e ž (f) *kos pohištva iz ravne plošče in navadno štirih nog*: narediti, postaviti, premakniti mizo; hrastova, javorova miza, kamnita, kovinska, lesena miza / delovne mize v laboratoriju, spravili listine v pisalno mizo, razlegljiva, zložljiva miza / pogrniti mizo s prtom
// tak kos pohištva, namenjen za serviranje hrane: pripraviti mizo za kosilo; nositi jedi, pijače na mizo; postaviti jed in pijačo na mizo / *sesti* k pogrnjeni mizi *priljubljeni za serviranje hrane; obloženi s hrano*
// vse mize so že zasedene; streže pri prvi mizi / za mizo, pri mizi se nedostojno vede pri jedi, uživanju hrane; povabiti koga k mizi, za mizo jest, pit; v družbo, ki je pri mizi
// s prilaskom temu podobna priprava za različne namene: v točilnici postavljajo novo biljardno mizo; operacijska, prodajna, točilna miza

- Usage Examples:**
 - eksp. v tistih časih pogosto ni bilo kaj dati na mizo *niso imeli živčevja ne denarja za hrano*; star. poklicati vino na mizo *naročiti ga*; pog. meso je prišlo na mizo *le ob največjih praznikih meso so jedli le ob največjih praznikih*; eksp. karte na mizo *l povej, izdaj svoje namene*, pog. vsak dan imajo meso na mizi *jedo meso*; eksp. (s pestjo) udarili ob mizo, po mizi odločno, ostro nastopiti, zahtevati; eksp. pijača ga je spravila pod mizo *tako se je napil, da ni mogel več sedeti, stati*; publi. *sesti* za konferenčno mizo *začeti reševati nerešena vprašanja s pogajanjem, pogovori*; publi. *pogovor za okroglo mizo odkrit, sproščen pogovor o določenem vprašanju, problemu*; publi. državniki so ponovno sedli za zeleno mizo *so se začeli pogajati*; publi. predsednikovo delo ni samo za zeleno mizo *ni samo pisarniško, administrativno*
 - alp. ledeniška miza *skalni kladi, ki ju je pustil ledenik drugo na drugo*; jur. ločitev (od mize in postelje) v cerkvenem pravu *pri kateri zakonca pretrgata zakonsko skupnost, ostaneta pa v zakonski zvezi*; šport. (odskočna) miza *del smučke skakalnice, s katerega se skakalec odrine in pride v let*; teh. komandna miza *z vgrajenimi instrumenti za upravljanje in nadzorovanje strojnih naprav ali tehnoloških procesov*
- Grammatical Information:**
 - míza** -e ž (f) javorova -; jedi na -i, sedeti za -o, pri -i; povabiti k -i, za -o; pisalna, operacijska -; - za serviranje; publi. *sesti* za zeleno -o | *začeti se pogajati* **Pravopis**
 - míza** Frazemi z besedo sestavino miza **Frazološki**
 - míza** -e ž **Celotno geslo Etimološki**
 - míza** f der Tisch: za mizo sedeti, am Tische, um den Tisch herum sitzen; pri mizi, beim Tische, in der Nähe des Tisches; na mizo nositi, auftragen. **Pleteršnik**
 - míza** ž F³⁴, **abacus, abaci**, ena klop, en flot, ali *mífa* fa buque, **cibilla**, okrogla *mífa*, **discumbere**, per *misi* ledéti, *k'misi* fcti v'en čifci: **mappa, -ae**, port na *mísa*, **mensa, -ae, mísa, mensa undulata**, čna vlohena *mísa* **Varenc**

On the right side, there is a sidebar with the following sections:

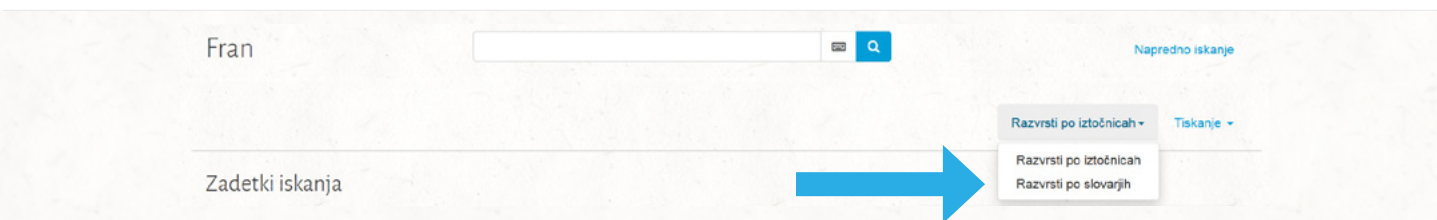
- Vse na Franu**: 58 (559)
- Slovarji**:
 - SSKJ: 1 (177)
 - SNB: 2 (6)
 - SSSJ: 0 (0)
 - SSKJ^P: 1 (183)
 - Pravopis: 1 (48)
 - SPT: 0 (0)
 - Frazeološki: 1 (21)
 - Etimološki: 1 (24)
 - Zgodovinski: 4 (34)
 - Terminološki: 44 (59)
 - Narečni: 2 (7)
- Svetovanje**:
 - Jezikovno: 0 (1)
 - Oddajte vprašanje
 - Terminološko: 1 (1)
 - Oddajte vprašanje
- Poiščite v korpusih**:
 - Gigafida
 - Nova besoda
 - Kros
 - Besodo
 - Besedišče

Iskalne rezultate lahko uporabnik kljub temu razvršča **glede na svoje potrebe**. Na Franu je možno razvrščanje iskalnih zadetkov na tri načine: po iztočnicah, po slovarjih in po abecedi. Uporabnik klikne na ustrezno izbiro s spustnega seznama.

Privzeto je na Franu uporabljeno **razvrščanje po iztočnicah**, kar pomeni, da so najprej razvrščeni vsi slovarski sestavki,

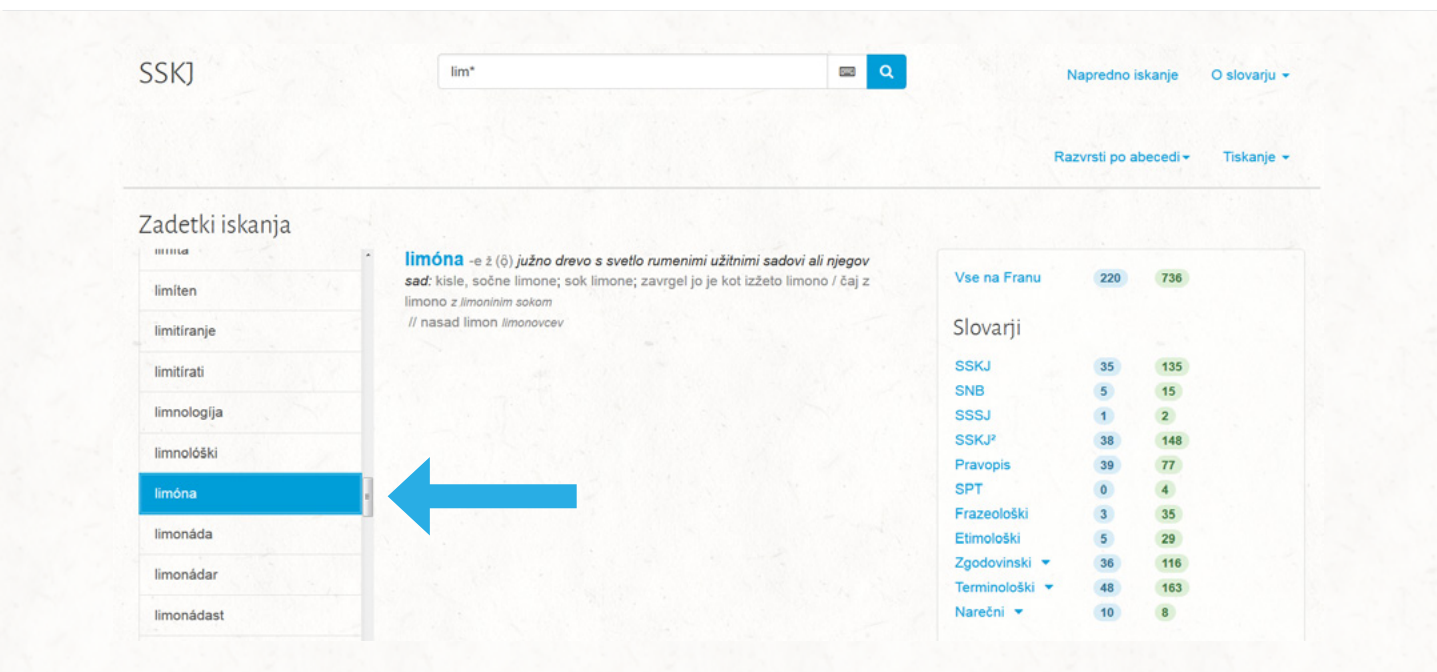
ki jih uvaja konkretna iztočnica ali podiztočnica (npr. *miza*). Sledijo vsi slovarski sestavki, ki jih uvaja naslednja iztočnica ali podiztočnica po abecedi, itd. Izbrati je mogoče še **razvrščanje po slovarjih**.

Ta nastavitev uporabniku omogoča, da si najprej ogleda vse iskalne zadetke v enem slovarju, nato še v drugem, tretjem itd.

V obeh navedenih primerih razvrščanja je vrstni red prikaza slovarjev, ki vključujejo omenjene iztočnice, določen glede na njihovo predpostavljeno relevantnost za večinskega, tj. splošnega uporabnika.

Če iskanje omejimo na posamezni priročnik, je mogoč še tretji način razvrščanja zadetkov, tj. razvrščanje **po abecednem redu**. Pri takem iskanju se med zadetki lahko premikamo s klikom na iztočnice v levem okencu, rezultat iskanja pa se izpisuje na sredini zaslona.

> Navigacijsko okence

Navigacijsko okence ima dvojno vlogo. Zaradi klikljivih oblačkov je temeljni navigacijski element spletišča Fran, hkrati pa prinaša številčne podatke o iskalnih zadetkih v priročnikih na Franu.

S **klikom na ime konkretnega slovarja** (1) v navigacijskem okencu se na zaslonu prikažejo vsi slovarski sestavki z zadetki pri iskanju v tem priročniku, ki ustrezajo konkretnemu izbranemu iskalnemu pogoju. Klik na ikono *Vse na Franu* izpiše vse iskalne zadetke v vseh priročnikih na Franu, ki ustrezajo konkretnemu izbranemu iskalnemu pogoju. Klikljive številke v **modrih oblačkih** (2) v navigacijskem okencu ob imenu konkretnega slovarja

povedo, koliko je iskalnih zadetkov v iztočnicah oz. podiztočnicah, klikljive številke v **zelenih oblačkih** (3) pa, koliko je iskalnih zadetkov zunaj iztočnic in podiztočnic. Vsak klik na klikljivi oblaček v navigacijskem okencu povzroči, da se (številčno) izraženi podatki tudi prikažejo oz. izpišejo **na zaslonu**. Podatki so prikazani tako, da uporabnik čim hitreje pride do iskane informacije. Poleg tega, da klik na ime priročnika oz. na številke v modrih in zelenih oblačkih izpiše iskalne zadetke, aktivira tudi **iskalno vrstico** in povzroči spremembo nastavitve iskanja. Iskalna vrstica med pomikanjem prek iskalnih zadetkov navzdol vedno ostaja na vrhu zaslona, pripravljena za uporabo, zato je iskanje po Franu hitro in enostavno.

Klik na ime slovarja v navigacijskem okencu ali klikljivo številko v oblačku ob njem omogoči hiter **prehod na iskanje v drugem slovarju**. Klik na oblaček *SSKJ* v navigacijskem okencu ali na številke v oblačkih ob njem tako npr. povzroči, da se naslednje iskanje izvede po *SSKJ*, zato lahko takoj iščemo po njem – v iskalno vrstico preprosto vpišemo iskalni pogoj in že so nam na voljo zadetki iz *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*. Uporabnik tako z vsakim klikom v navigacijskem okencu spremeni iskalne nastavitve in lahko takoj išče po novem slovarju, hkrati pa zaradi navigacijskega okenca tudi po vseh ostalih priročnikih.

Po katerem priročniku trenutno iščemo (4), kaže **ime priročnika levo od iskalne vrstice** (npr. *SSKJ*, *Pravopis*, *SNB* ipd.). Če iščemo po celotnem portalu Fran, nas na to opozarja napis *Fran* levo od iskalne vrstice.

Vse na Franu 515183 498658

Slovarji

SSKJ	93154	93154
SNB	1	5100
SSSJ	225	225
SSKJ*	97869	98917
Pravopis	92815	0
SPT	1098	0
Zgodovinski	171920	170419
Terminološki	50357	39585
SLA 1	2120	0

Svetovanje:

Jezikovno	592	592
Oddajte vprašanje		
Terminološko	51	51
Oddajte vprašanje		

Poiščite v korpusih:

- Gigafida
- Nova beseda
- Kres
- Besede
- Besedišče
- Gos
- O'besoda

▶ Prikaz podatkov in razvrstitev iskalnih rezultatov na Franu

Kopiranje

Slovarske sestavke z iskalnimi zadetki je na Franu mogoče zelo enostavno skopirati v odložišče ali natisniti.

živálski^{SSKJ} -a -o prid. (â)

živálska móka -e -e ž (â, ó)

krmilo, ki se pridobiva s sežiganjem živalskih trupel: *okužena živalska moka; proizvodnja živalske moke; zaloga živalske moke; Francoski predsednik je od vlade zahteval, naj prepove krmljenje živine z živalsko moko, da bi tako preprečili širjenje bolezni norih krav*

SNB

Ikona desno ob imenu slovarskega priročnika, iz katerega je izpisani slovarski sestavek, je namenjena kopiranju sestavka v odložišče. V odložišče lahko enostavno

skopiramo tudi sestavek na strani za samostojni ogled slovarskega sestavka.

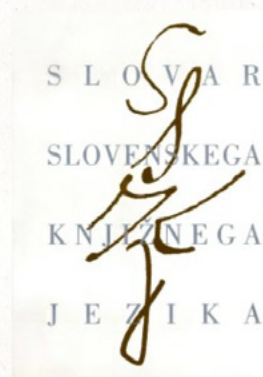
Samostojni izpis sestavka

miš miša m (f l) nar. *miš* ž: ujel se je stari miš / pol tiča pol miša *netopir*

 Kopiraj sestavek

 Popravek ali dopolnitev sestavka lahko predlagate tule

Slovar slovenskega knjižnega jezika

Tiskanje

Ikona Tiskanje desno od iskalne vrstice omogoča tri načine tiskanja slovarskih sestavkov.

Natisnemo lahko le seznam iztočnic oz. podiztočnic, ki ustrezajo iskalnemu pogoju, lahko pa tudi slovarske sestavke v celoti. Če želimo, lahko izpis v obeh primerih

samodejno opremimo s podatki o tem, v katerih priročnikih se ustrezne (pod)iztočnice ali slovarski sestavki v celoti pojavljajo in kdaj je bil izpis narejen.

miš miši ž (ī ī) škrebljanje ~i; poud. reven kot cerkvena ~ [zelo]
mišák -a m živ. (á) [samec]
mišják -a m živ. (á) *mišak*
Slovenski pravopis, www.fran.si, dostop 6. 10. 2015.

Interaktivnost

Portal Fran uporabnikom omogoča, da pri oblikovanju vsebin na njem tudi sodelujejo.

Za besede, ki smo jih v slovenščino prevzeli nedavno in bi zanje morda želeli oblikovati domače izraze, je mogoče na Franu [predlagati slovenske ustreznice](#).

Podrobnosti gesla

Ta beseda je bila v slovenščino prevzeta pred kratkim. Če želite, lahko predlagate njen slovenski prevod oz. slovenščini bližji zapis ali pa glasujete za že oddane predloge.

súp
súp
samostalnik moškega spola
ú

Prikaži oblike

deski podobno plastično ali napihljivo gumijasto plovilo ovalne oblike za vožnjo po vodi v neležčem položaju s pomočjo vesla izposoja supov
V poletnem času se je po reki mogoče voziti tudi s kanujem ali supom

[Kopiraj sestavek](#)
[Popravek ali dopolnitev sestavka lahko predlagate tule](#)

Iztočnica
Izgovor
Besedna vrsta
Tonemski naglas

Oblike
Pomeni

Sprotni slovar slovenskega jezika

Za to geslo ni oddan še noben predlog. Oddajte svoj predlog s klikom na spodnji gumb.

[Predlagajte novo besedo!](#)

Za že oddane predloge je možno **glasovati** in jih deliti prek Twitterja.

Zadetki iskanja

sélfi, selfie samostalnik moškega spola

Število zadetkov: 1

[Celotno geslo](#) [Glasujte](#) [SSSJ](#) [Kopiraj](#)

Fran

selfi

Napredno iskanje

Predlog prevoda	👍	👎	Uporabnik	Datum	
jazček	2	9	ka	13.10.2014	Prenesi v: Twitter
narcisek	1	9	golob	14.10.2014	Prenesi v: Twitter
sebček	4	5	amater	15.10.2014	Prenesi v: Twitter
sebko	1	5	Lila	15.10.2014	Prenesi v: Twitter
samsek	1	7	majci	15.10.2014	Prenesi v: Twitter
sebči	1	7	amater	15.10.2014	Prenesi v: Twitter
svojček	1	8	Lara	15.10.2014	Prenesi v: Twitter
sebek	9	3	dr	15.10.2014	Prenesi v: Twitter
samofotka	1	4	Anonimen	17.10.2014	Prenesi v: Twitter
jazek	2	2	Elen	2.11.2014	Prenesi v: Twitter

Nabor besed, za katere je mogoče predlagati ustreznice, je uredniško določen. Besede so zbrane [na posebni spletni strani](#), do katere dostopamo prek navigacijskega okenca ali prek zavihka Zbirke.

Besede
Besedišče
Gos
O'beseda

Predlagajte

Nove slovenske ustreznice
Nove besede

Predlagajte nove slovenske ustreznice

Izberite iztočnico s seznama, če ji želite dodati novo slovensko ustreznico ali če želite glasovati za že predlagano novo slovensko ustreznico. Želite predlagati besedo, ki ni ustreznica kake od besed s spodnjega seznama? Potem niste na pravi strani. Kliknite [tule](#).

al dente	1	insájdski	0	remake	0
babyboom	0	insájderstvo	0	remiks	0
babyphone	0	jacuzzi	0	revival	0
benchmark	0	jet set	0	scrabble	0
benchmarking	0	junk bonds	0	second hand	0
billboard	0	junk food	0	sêlfi	9
birdie	0	last minute	0	selfness	0
bôdibílder	0	light show	0	shaker	0
bôdibílderski	0	máfin	0	shuttle	0
bôdibílding	0	mainstream	0	skike	0

Prek Frana je mogoče **sporočiti**, da je v slovarskem sestavku, ki ga prebiramo, napaka, ali predlagati njegovo dopolnitev.

Podrobnosti gesla

áfna^{SSKJ} -e ± (à)

znak v obliki obkrožene črke a, ki v naslovu elektronske pošte ločuje ime prejemnika od imena domene. *Posebni znaki, npr. afna, zaviti in oglati oklepaji ter nekateri drugi znaki, so skriti čisto drugje, kot smo jih navajeni E po zgledu nem Klammeraffe, prvotno 'opica obešalka', iz (†)áfna*

 Kopiraj sestavek

 Popravek ali dopolnitev sestavka lahko predlagate tule

Slovar novejšega besedja

Frana

Napredno iskanje

Tiskanje ▾

Samostojni izpis s

Ta beseda je bila v slovarju že oddane predloge.

súp
súp
samostalnik moškega spola

Besedna vrsta
Tonemski naglas

Predlagajte popravek ali dopolnitev

Želim vam posredovati:

napako

Vsebina:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Na Franu je mogoče [predlagati nove besede](#), za katere bi želeli, da jih slovarski priročniki razložijo in predstavijo njihovo rabo.

Fran

martenske

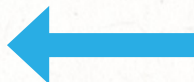
Zadetki iskanja

Vaše iskanje ni bilo uspešno.

Pri iskanju po vseh slovarjih na Franu pa lahko najdete naslednje približke:

- [marternike](#)
- [martinski](#)
- [maratonske](#)
- [martinska](#)
- [martinsko](#)

Predlagajte novo besedo

Poiščite v korpusih

- [Gigafida](#)
- [Nova beseda](#)
- [Kres](#)
- [Besede](#)
- [Besedišče](#)
- [Gos](#)
- [O'beseda](#)

Predlagajte

- [Nove slovenske ustreznice](#)
- [Nove besede](#)

Fran

prehrambenica

Zadetki iskanja

Vaše iskanje ni bilo uspešno

Pri iskanju po vseh slovarjih

- [prehrambenika](#)
- [prehrambeniki](#)
- [prehrambenik](#)
- [prehrambenih](#)
- [prehrambeni](#)

Predlagajte novo besedo

Predlagajte novo besedo

Vpišite novo slovensko besedo, ki je trenutni slovarji ne razlagajo.

Želite dodati svoj predlog nove ustreznice za prevzeto tujo besedo? Potem niste na pravi strani. Kliknite [tule](#).

Beseda:

prehrambenica

Razlaga:

Sinonim za nutricionistka ...

Predlagajte

Prekliči

Frazeološki

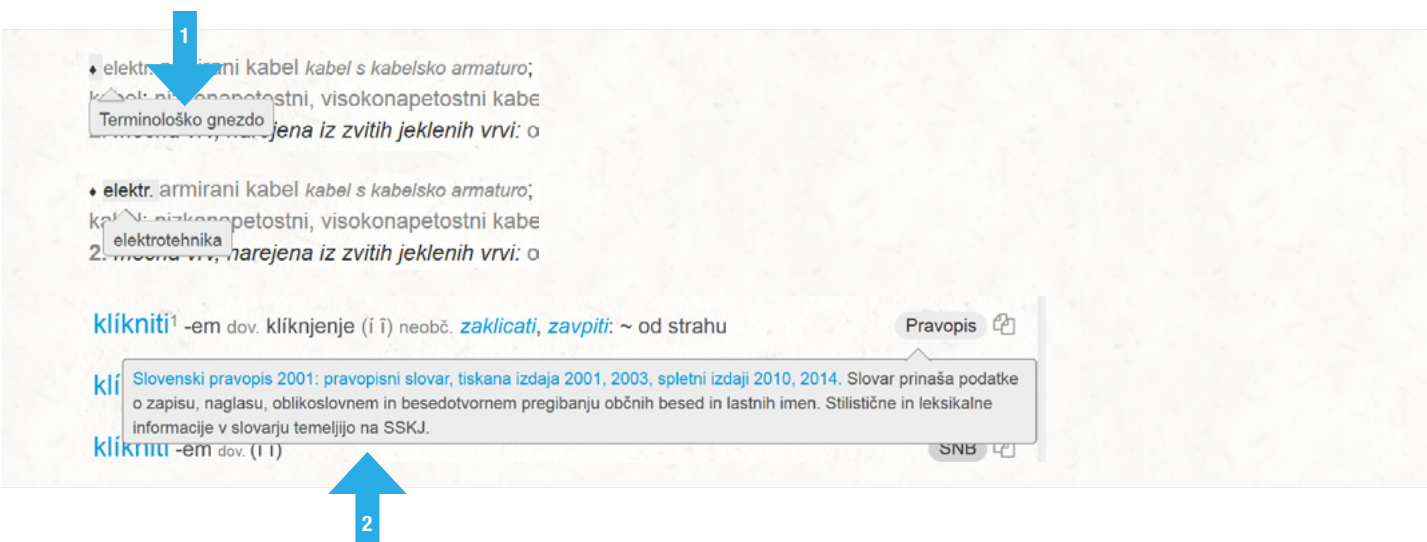
Pomoč

Na Franu je na voljo več vrst pomoči. Najopaznejši so namigi, spremna besedila in stran O Franu, na vsakem koraku pa uporabnika spremljajo tudi druge oblike pomoči.

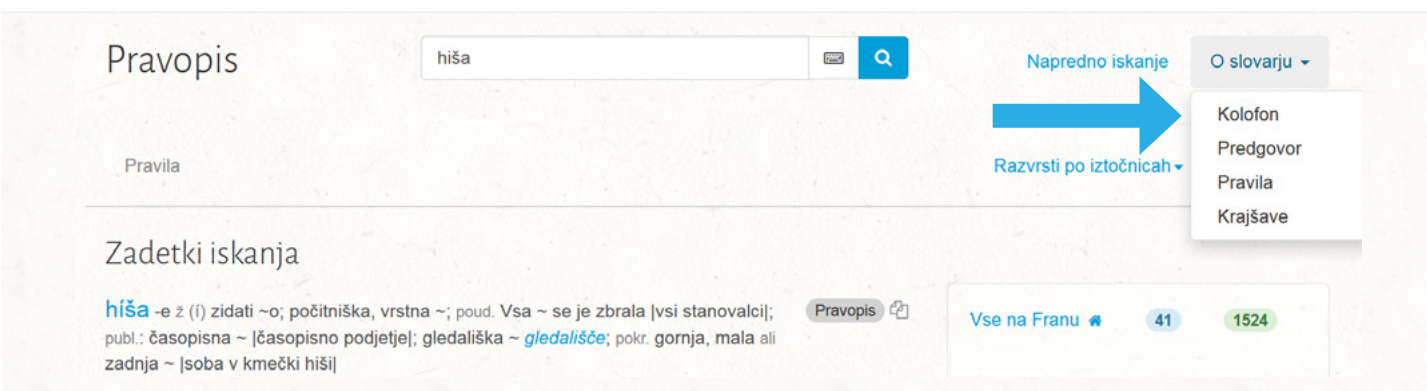
Del slovarjev na portalu Fran je bil primarno **izdelan za tiskani medij**, zato sledijo leksikografskim konvencijam, ki so se razvile skozi zgodovino. Za lažje razumevanje slovarske strukture ter krajšav in grafičnih znamenj v teh priročnikih, ki so v tiskani izdaji razumljivi samo s pomočjo seznama njihovih razvezav, navedenega v slovarskem uvodu, je na Franu uporabljena **pomoč v obliki namigov** oz. t. i. tooltipov (1). Ti se prikažejo, ko uporabnik podrži miško nad ustreznim delom

slovarskega sestavka oziroma tapne na zaslon. Zaenkrat je tovrstna pomoč na voljo le za del slovarjev, v prihodnje pa bodo na enak način opremljeni še preostali slovarji. Poznamo še drugo vrsto namigov (2). Kadar podržimo miško na imenu slovarja na izhodiščni strani Frana ali kadar kliknemo na sivo ikono z imenom slovarja na strani z zadetki, nam Fran v zgoščeni obliki predstavi vsebino slovarja, njegov obseg in čas njegovega nastanka.

Za zahtevnejše uporabnike so na Franu na voljo različna **spremnna besedila k slovarjem**: uvodna poglavja, kolofoni, razvezave uporabljenih kratic in okrajšav ter drugi podatki. Če iščemo po konkretnem slovarju, so podatki o njem na

voljo s klikom na ikono *O slovarju* desno od iskalne vrstice. Enake podatke za vse priročnike na Franu pa je mogoče dobiti s klikom na ikono *O Franu* na desnem spodnjem robu spletne strani.

Če iščemo po Slovenskem pravopisu 2001, so [pravopisna pravila](#) dostopna tudi s klikom na ikono levo pod iskalno vrstico.

Pravopis

Pravila

Do [razlage posameznih pravopisnih kategorij](#), uporabljenih v Slovarju pravopisnih težav, lahko dostopamo s klikom na ikono pod izpisanim

slovarskim sestavkom. Do vseh kategorij lahko dostopamo tudi prek razdelka Zbirke na vstopni strani Frana.

Samostojni izpis sestavka

dr. dent. med.

okrajšava

doktor dentalne medicine; doktorica dentalne medicine
za imenom, z vejico **Janez Novak, dr. dent. med.**

Primerjaj **dr. stom.**

okrajšave

Kopiraj sestavek

Popolni ali dopolnitev sestavka lahko predlagate tule

predlog

Iztočnica

Besedna vrsta

Razvezava okrajšave

Zgledi rabe

Pravopisna kategorija

Slovar pravopisnih težav

Pravopisne kategorije SPT

Okrajšave

Geslovnik:
Problemski sklop obsega **478** okrajšav. Nabor je prenovljen oz. aktualiziran glede na SP 2001 in dopolnjen z novimi okrajšavami.
V problemskih sklopih so zajete poleg običajnih okrajšav tudi:

- okrajšave s piko spredaj (.com 'company'),
- okrajšave z vezajem, tj. okrajšave prirednih zloženek (č-o 'čmo-ber),
- okrajšave s stično piko, tj. okrajšave podrednih zloženek (nar.zab. 'narodnozabavni'),
- okrajšave lastnih imen (Dot. 'Dobesni', 'Dokinj'),
- okrajšave besednih zvez (dipr. inž. 'diplomirani inženir') in
- okrajšave delov besedila (izr. 'in tako dalje').

Novosti:
V slovarju so s pomočjo oznakovnih pojasnili izpostavljeni posebni položaji, ko postavimo okrajšavo za točko (»z vejico«) ali ko se pojavlja okrajšava v zvezi okrajšav (»v zvezi okrajšave«).
Pri okrajšavah nazivov je prikazan položaj rabe glede na lastno ime (»pred imenom«, »za imenom«).
Pri okrajšavah, ki jih beremo tudi črkovano ali jih sploh ne razvezujemo (na primer *itr.*, *b. p.*, *d. o. o.*, *v. d.*), je podana tudi izgovorjava. Pri nestično pisanih okrajšavah so naglašene vse sestavine, pri stično pisanih in leksikaliziranih pa le zadnje sestavine.
Zaradi prevladujoče rabe in usmerjalnega zapisa v pravno-upravnih besedilih, med drugim v besedilu Zakona o gospodarskih družbah in registru pri AJPES-u, je bil Pravopisni komisiji pri SAZU predlagan zapis okrajšav gospodarskih subjektov (*d. o. o.*, *d. d.*, *s. p.*, *z. b. o.*, *z. o. o.*) v položajih za imenom tudi stično (*Heidrom, d.d.*). Pravopisna komisija pri SAZU je predlog sprejela.

Sklic na SP 2001:
Pravopisna pravila: § 595, 596, 597, 598, 1025.

Zadnja sprememba:
Fran 3.0, 5. oktober 2015.

Pogledajte vse pravopisne kategorije Zapri

Klik na ikono **O Franu** na dnu strani na desni nas prestavi na spletno stran, kjer je poleg kolofonov in drugih podatkov o slovarjih na Franu mogoče dobiti podatke o

samem portalu Fran, odgovore na pogosto zastavljena vprašanja, navodila za iskanje, informacije o novostih na portalu in njegovih ustvarjalcih ipd.

O portalu

Informacije o portalu

[Kolofoni in drugi podatki](#)

[Sodelavci portala](#)

[Pogosta vprašanja \(osnovna navodila\)](#)

[Navodila za iskanje \(za zahtevnejše uporabnike\)](#)

[E-gradiva](#)

[Statistika](#)

[Novosti na portalu](#)

Informacije o portalu

Portal *Fran* združuje slovarje, slovenistične jezikovne vire in portale, ki so nastali ali še nastajajo na *Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*, ter slovarje, ki so v okviru dela na tem inštitutu dobili digitalno obliko. Omogoča tudi iskanje po drugih izbranih slovenskih jezikovnih korpusih. Namen portala je omogočiti dostop do slovarskih informacij čim širšemu krogu uporabnikov, zato omogoča tako povsem preproste kakor tudi zelo kompleksne poizvedbe.

Predhodnik tega portala je portal *Slovarske in besedilne zbirke* (naslov: bos.zrc-sazu.si), ki ga je leta 2000 zasnoval Primož Jakopin in je še vedno v celoti dostopen [tukaj](#).

Uporabniki lahko svoje pripombe, predloge in vprašanja glede funkcionalnosti portala posredujejo [tukaj](#).

Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Različica 3.0

16. 10. 2015

Obseg: 28 slovarjev, atlas, 2 svetovalnici, 564710 slovarskih sestavkov.

www.fran.si

© 2015, Inštitut za slovenski jezik ZRC SAZU

ISSN 2385-0613

COBISS SI-ID 275720448

Vse pravice pridržane.

Portal *Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU* je uporabnikom prosto dostopen na svetovnem spletu. Avtomatsko pridobivanje večjih količin podatkov je dovoljeno ob soglasju ZRC SAZU.

Besedilo nekaterih slovarjev je bilo pripravljeno z vnašalnim sistemom ZRCola (<http://ZRCola.zrc-sazu.si>), ki ga je na ZRC SAZU v Ljubljani razvil Peter Weiss.

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU

Ljubljana, Novi trg 4

p. p. 306, 1001 Ljubljana

T: +386 1 470 61 60

E: isj@zrc-sazu.si

S: isjfr.zrc-sazu.si

Klik na ikono **Vsi slovarji**, ki se nahaja neposredno ob ikoni *O Franu*, nas vrne na domačo stran portala Fran. Na dnu strani na desni strani ekrana je ikona za prijavo.

Prijava

Prijava na portal Fran za njegovo uporabo ni nujna, vendar lahko uporabniki, če se prijavijo, prikaz predstavljenih vsebin lažje prilagajajo svojim zahtevam, uporabljajo pa lahko tudi priročnike, ki jih je treba kupiti (trenutno je to SSKJ²).

Fran
Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramoviša ZRC SAZU

Isključeno po vseh slovarjih

Splošno, Fonemski, Zgodovinski, Terminološki, Navadni, Besedovne, Zbirni

Knjiga: Ploščnik Slovensko-nemški slovar (1994-1995)
Knjiga: Slovar starejših slovenskih priročnikov
Knjiga: Mladji Konstantin in Gregor Vurnec: Dvojezični slovarski zbirnik
Knjiga: Slovar južna jezika (svičovskega)
Knjiga: Slovenskega jezika: južna 16. izdaja

Prijavite se

Z registracijo in prijavo pridobite vrsto ugodnosti. Spletnište bo na vsakem računalniku, kjer boste prijavljeni, poznalo vaše osebne nastavitve. To vam bo omogočilo izpis poljubnega števila zadetkov na eni sami spletni strani, nadaljevanje dela z zadnjimi nastavitvami (razporeditev po iztočnicah, po slovarjih ali po abecedi; zadrži izbrani slovarji pri naprednem iskanju), predlagali boste lahko nove slovenske besede za prevzete fuge izraze in glasovali za predlagane, če imate svojo kodo za SSKJ², pa ga boste lahko uporabljali tudi kot del Frana in se obenem odločili, ali še vedno želite prikaz zadetkov iz prvotnega SSKJ ali ne.

Če želite tudi svoj vzdevek, ki bo viden, če boste predlagali novo slovensko besedo ali če boste kasneje izbrali, boste označeni kot »mezni uporabnik«. Vaš elektronski naslov in geslo boste lahko spremenili kadar koli, vendar vam, dostop do njiju ni mogoč. Elektronskega naslova ne bomo uporabljali za pošiljanje sporočil (razen ob običajni registraciji, v primeru, da boste pozabili geslo, ali – če boste želeli – ob namestitvi novega slovarja na Fran ali ob drugi večji posodobitvi) in ga ne bomo posredovali nobeni tretji osebi. Vključite ga ne bo noben uporabnik Frana. Svoje podatke lahko kadar koli spremenite.

Hvala, da nam zaupate in da nas uporabljate! Svoje pripombe in predloge nam lahko sporočite tukaj.

Še niste registrirani? [Registrirajte se zdaj](#)

Prijavite se s Facebookom

E-naslov

Geslo

Zapomni si me

Ste pozabili geslo?

Prijava

Fran

Uredi račun

Nastavitve Spremeni geslo Spremeni e-naslov

Uporabnik

E-naslov

Vzdevek

Nastavitve iskanja

Zapomni si zadnji izbor pri zahtevnem iskanju

Prikaz zadetkov

Privzeti pregled Razvrsti po iztočnicah

Zadetkov na stran 100

SSKJ²

Ključ za SSKJ²

Prikažaj tudi zadetke iz prve izdaje SSKJ

Strani Prekliči

Prijava na portal Fran in urejanje uporabniških nastavitvev omogoča **klik na ikono Prijava**, ki se nahaja na desnem spodnjem robu spletne strani.

Prijavljenim uporabnikom se na mestu, kjer je sicer ikona za prijavo, namesto nje izpiše njihovo **uporabniško ime**. Klik na uporabniško ime omogoča **urejanje uporabniškega računa** ali odjavo.

Prijava uporabnikom omogoča, da si **nastavijo** privzeti način **razvrščanja iskalnih rezultatov** in število zadetkov, ki naj se na strani naenkrat izpišejo. Določijo lahko, ali naj si Fran zapomni zadnji izbor podatkov pri naprednem iskanju, kako naj bodo razvrščeni zadetki iz slovarjev ipd. Na prijavno stran lahko uporabniki vnesejo tudi **kodo za uporabo SSKJ²**,

ki so jo pridobili z nakupom tiskane izdaje priročnika, in na Franu iščejo tudi po drugi izdaji slovarja. Prijava torej omogoča, da je Fran čim bolj **prilagojen željam posameznega uporabnika**. Ne glede na to, na katerem računalniku, priključenem na svetovni splet, bomo po Franu iskali, bo Fran vedno takšen, kot si želimo.

Fran Ramovš

Dodatek

Prikaz podatkov iz terminoloških slovarjev

Značilnost terminoloških slovarjev je, da so izrazito vezani na pojmovne sisteme posameznih strokovnih področij. Zato je bila sprejeta [vsebinska odločitev](#), da na Franu omogočimo tako enostavno kot napredno iskanje po njih, hkrati pa iskalnih zadetkov ne prikazujemo neposredno na Franu (kar bi bilo izvedbeno sicer lažje in za nepoznavalca morda bolj logično), ampak uporabnika preusmerimo na specializirano spletišče [Terminologišče](#), ki je bilo oblikovano posebej za potrebe strokovnjakov. Uporabnik se nato odloči, ali bo iskanje nadaljeval znotraj posameznega terminološkega slovarja na spletišču *Terminologišče* (torej znotraj terminološkega sistema posameznega strokovnega področja) ali se bo z enim klikom vrnil na portal Fran.

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
Terminologišče

PREDSTAVITEV TERMINOLOŠKI SLOVARJI TERMINOLOŠKO SVETOVANJE

Slovarji

TERMINOLOŠKI SLOVAR AVTOMATIKE

Iztočnica

Razlaga

Ustreznik (termin v tujem jeziku)

Jezik ustreznika

Slovarji > Terminološki slovar avtomatike

Iskalnik

Iztočnica

Razlaga

Ustreznik (termin v tujem jeziku)

Jezik ustreznika

Najdenih: 10

- avtomát
- avtomátika
- avtomatizácija
- avtomatsko delovánje
- avtomatsko nastávljanje parámetrov**
- avtomatsko uglaševánje parámetrov

avtomatsko nastávljanje parámetrov -ega -a -- s
postopek, v katerem se avtomatsko določijo koeficienti regulatorja na podlagi vnaprej določenih in samodejno izvedenih eksperimentov, preden se regulator vključi v redno delovanje

S: avtomatsko uglaševánje parámetrov
ang.: parameters auto-tuning, automatic tuning of parameters

Prikaz podatkov iz jezikovnih svetovalnic

V portal Fran sta integrirani tudi splošna in terminološka svetovalnica, ki sicer obstajata samostojno, a z vprašanji in odgovori pogosto dopolnjujeta informacije v obstoječih slovarskih priročnikih. Rezultati iskanja na Franu, ki so vezani na jezikovno svetovanje, so prav tako kot rezultati iz terminoloških slovarjev prikazani v okviru **dveh posebnih spletišč**:

- **Terminološko svetovanje** je del spletišča Terminologišče in je namenjeno strokovnjakom različnih strok, ki se soočajo s konkretnimi poimenovalnimi težavami pri popolnoma novih pojmi, ki jih je v slovenščini še le treba poimenovati, ali za že znane pojme, za katere obstaja več poimenovanj, pa bi jih strokovnjaki radi sistemsko poenotili oz. izbrali najprimernejšo rešitev.
- **Jezikovna svetovalnica** je svetovalnica v zvezi z vsemi drugimi jezikovnimi dilemami uporabnikov slovenščine, skupaj z indeksom ključnih besed in jezikoslovnih področij pa tudi urejena zbirka jezikovnih vprašanj uporabnikov, ki so običajno povezana s pravopisom in slovnico, neredko pa tudi z jezikovnim razvojem.

Jezikovno

Zadetki iskanja

Dolgi spletni naslovi: kako jih delimo?

Kako bi bilo najbolj smiselno na koncu vrstice deliti citirani spletni naslov, saj bi deljaj lahko napačno razumeli kot vezaj, ki je del spletnega naslova?

Jezikovno

Dve piki na koncu povedi: skladijska in okrajšavna

Če se stavek zaključí s krajšavo, k.d. ipd. ali se napiše ena pika ali dve? Npr. Vključena je bila tudi družba Profit, d.o.o. (še ena pika??) Kljub vsemu pa nismo dosegli soglasja.

Jezikovno

Je za "d. d." **vejica** ali ne?

Je za d.d. **vejica** ali ne? Družbo Mercator, d.d. sem skupaj s kolegicami in kolegi vodil ... Družbo Mercator, d.d., sem skupaj s kolegicami in kolegi vodil ...

Jezikovno

Vprašanja za obe jezikovni svetovalnici je mogoče postaviti tudi na portalu Fran. Prav tako je na Franu možno iskanje po že odgovorjenih vprašanjih. Iskalni rezultati iskanja po že odgovorjenih vprašanjih so dostopni prek navigacijskega okenca.

Terminološko

vejica

Napredno iskanje

O svetovalnici

O svetovalnici

Oddajte vprašanje

Razvrsti po iztočnica

Svetovanje

Jezikovno	35	39
Oddajte vprašanje		
Terminološko	0	0
Oddajte vprašanje		

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Terminologiče

PREDSTAVITEV TERMINOLOŠKI SLOVARJI TERMINOLOŠKO SVETOVANJE

Terminološko svetovanje

Terminološko svetovanje je namenjeno širši strokovni javnosti, ki se sooča s konkretnimi poimenovalnimi problemi, pa naj gre za popolnoma nove pojme, ki jih jo v slovenščini šole treba poimenovati, ali že znane pojme, za katero obstaja več poimenovanj, pa strokovnjaki čutijo potrebo po sistemskem poenotenju oz. izbiri najprimernejše rešitve.

Pri terminoloških odgovorih upoštevamo osnovna terminološka načela, kar pomeni, da na podlagi posredovanih podatkov o terminološkem problemu svetujemo, katera rešitev bi bila najbolj ustrezna z vidika terminološke vede. Zato je zelo pomembno, da dobimo čim več podatkov o terminu, predvsem kaj ta pomeni, zelo koristni pa so tudi podatki o besedilih, v katerih se pojavlja, morebitne že obstoječe poimenovalne rešitve (ko več terminov označuje isti pojem), tujejezični ustrezniki itd.

Da bi lahko na Sekciji za terminološke slovarje pripravili odgovor, ki vam bo zares v pomoč, vas prosimo, da čim bolj natančno izpolnite polja v obrazcu. Z zvezdico označena polja so obvezna. Imena in priimka pošiljatelja v nobenem primeru ne bomo objavili, odgovor pa bomo v nekaj dneh poslali na vpisani e-naslov. Vprašanja in odgovore, ki bodo zanimivi za širšo javnost, bomo objavili na spletni strani. Odgovore na splošna jezikovna vprašanja pa lahko poiščete v Jezikovni svetovalnici.

Odgovori na vprašanja

Nečujčnost

Opis terminološkega problema: Pri pisanju članka o čuječnosti, ki označuje zavestno usmerjanje pozornosti na zunanje in notranje dogodke brez presojanja (angl. mindfulness), se soočam s težavo, ko želim prevesti besedi mindless in mindlessness. V slovenščini zaenkrat še ni poenotenega prevoda. Sprašujem, ali bi bilo Več...

Mnenje Sekcije za terminološke slovarje: Termin čuječnost se v zadnjih letih pogosto pojavlja na področju psihologije in psihoterapije (npr. disertacija Miha Čermetiča iz leta 2011 Odnos med anksioznostjo in čuječnostjo, več strokovnih razprav npr. Tamara Ditrich, Čuječnost v zdravstveni negi - komplementarna metoda za Več...

Išči

Zastavi novo terminološko vprašanje

Načini iskanja po portalu Fran za najzahtevnejše uporabnike

Spodaj navedene načine iskanja lahko na Franu uporabimo tako pri enostavnem kot pri naprednem iskanju:

Iskanje besed in besednih zvez

Fran omogoča iskanje po posameznih besedah kot tudi po besednih zvezah. Besedne zveze oz. nize iskanih besed, ki stojijo skupaj, je treba pri iskanju po Franu zamejiti z dvojnimi narekovaji, npr. "**francoska solata**". Fran vedno poišče natančno tisto besedo ali besedno zvezo, ki je navedena v iskalni vrstici.

Če na Franu iščemo besedo maček, to storimo preprosto z iskalnim nizom **maček**. Zvezo *kupiti mačka v žaklju* poiščemo z iskalnim nizom "**kupiti mačka v žaklju**".

Iskanje s posebnimi ukaznimi znaki

Fran omogoča iskanje z nadomestnima ukaznima znakoma ? in *. Nadomestne znake je mogoče uporabiti pri iskanju po posameznih besedah, ne pa tudi pri iskanju po besednih zvezah. Nadomestne znake lahko uporabimo na katerem koli mestu v besedi.

? nadomešča natanko en poljuben znak.

* nadomešča od nič do neskončno poljubnih znakov.

Če na Franu iščemo iztočnice, ki se začnejo z *ma-*, sledi poljuben znak, beseda pa se konča z *-ica*, v okence Iztočnica vtipkamo iskalni pogoj **ma?ica**. Besede, ki pogoju ustrezajo, so npr. *mačica*, *majica*, *malica*, *mamica* in *matica*.

Če v okence Iztočnica vnesemo iskalni pogoj **h?o**, dobimo zadetke *H₂O* in *hto*.

Iskalni pogoj **test*** poišče vse besede, ki se začnejo na *test-*, npr. *test*, *testament*, *testen*, *testenina*, *testirati*, *tester*, *testiranje*, *testis*, *testo* ipd.

Z iskalnim pogojem * v okencu Iztočnica poiščemo vse slovarske sestavke na Franu oziroma v izbranem naboru slovarjev. Z iskalnim pogojem ? v okencu Iztočnica pa vse iztočnice, ki vključujejo vsaj eno enočrkovno besedo.

Iskanje po bližini

Če želimo na Franu poiskati besede, ki so v posameznih slovarskih sestavkih blizu skupaj, ne stojijo pa neposredno druga ob drugi, lahko uporabimo iskanje po bližini. Poseben znak, ki označuje iskanje po bližini, je ~. Zapišemo ga na koncu iskane "besedne zveze". Številka za tilde označuje, kolikšna je lahko največja razdalja med iskanimi besedami (v številu besed). Iskalnik poišče besede natanko v tisti obliki, v kateri so navedene v iskalnem pogoju.

Iskalni izraz, ki poišče besedi *mačka* in *vrele*, ki sta oddaljeni največ 7 besed, je npr. „**mačka vrele**“~7. Z njim na Franu npr. poiščemo frazeme tipa *hodi/smuka se kakor mačka okrog vrele kaše*.

Iskanje z logičnimi operatorji

Na Franu je možno tudi iskanje z logičnimi operatorji, kar uporabnikom omogoča oblikovanje bolj kompleksnih iskalnih pogojev. Logični operatorji (npr. **OR**, **AND** ipd.) morajo biti v iskalnem nizu vedno zapisani z velikimi črkami.

- Operator **OR** ali **||** uporabimo, kadar želimo, da se na Franu kot rezultat iskanja izpišejo iskalni zadetki, ki ustrezajo vsaj enemu (tj. kateremu koli) od obeh delov iskalnega niza, ki ju operator povezuje. (Operatorja **||** in **OR** pomenita isto, gre zgolj za alternativna zapisa).

Če na Franu v okence Iztočnica vpišemo iskalni niz **mačka OR miš**, se izpišejo vsi slovarski sestavki, ki imajo v iztočnici besedo *mačka* oziroma *miš*.

Če v iskalno okence Razlaga vpišemo **“velika naprava OR stroj”**, dobimo kot iskalni rezultat vse slovarske sestavke, pri katerih sta v razlagi uporabljeni ali beseda *stroj* ali besedna zveza *velika naprava*.

- Operator **AND** ali **&&** uporabimo, kadar želimo, da se na Franu kot rezultat iskanja izpišejo iskalni zadetki, ki ustrezajo obema deloma iskalnega niza, ki ju operator povezuje. Rezultat je torej presečna množica zadetkov, ki ustrezajo tako pogoju na levi kot tudi na desni strani operatorja. (Operatorja **AND** in **&&** pomenita isto, gre zgolj za alternativna zapisa).

Če na Franu v okence Razlaga vpišemo pogoj **močn* AND čustvo**, se kot rezultat iskanja izpišejo samo slovarski sestavki, ki v razlagi vključujejo tako besedo *čustvo* kot vsaj eno od besed, ki se začne na *močn-*.

- Operator **NOT** ali **!** kot možne rezultate iskanja izključuje iskalne zadetke, ki ustrezajo iskalnemu pogoju, ki je naveden za operatorjem **NOT** ali **!** (Operatorja **NOT** in **!** pomenita isto, gre zgolj za alternativna zapisa).
Pozor: Iskalni pogoj za operatorjem **NOT** ali **!** ne sme biti edini del iskalnega pogoja (iskalni pogoji tipa **!mačka** so torej pri iskanju po Franu neveljavni).

Če na Franu v okence Razlaga vpišemo iskalni pogoj **NOT “močno čustvo” AND čustvo**, se kot iskalni rezultat izpišejo slovarski sestavki, ki imajo v razlagi besedo *čustvo*, hkrati pa ne vključujejo zveze *močno čustvo*.

Iskanje ločil

Iskanje po ločilih na Franu žal ni možno. Le na tak način je namreč mogoče zadostiti željam večine uporabnikov, naj se ločila in drugi posebni znaki (npr. podpisani in nadpisani) pri iskanju zanemarijo oz. izenačijo z »navadnimi« znaki. Da bi namreč zagotovili, da lahko uporabniki večino iskanj lahko izvedejo karseda hitro (tudi če morda ne vedo, kakšen je zapis, ki je najverjetneje uporabljen v slovarjih), je iskalnik prednastavljen tako, da ločila v iskalnem nizu zanemari. Ob tem velja še pravilo, da ločilo iskalni niz razdeli na več delov. Beseda Ávstro-Ógrska je torej za potrebe iskalnika prepoznana kot niz dveh enot, tj. *avstro* in *ogrska*, saj iskalnik veliko začetnico obravnava enako kot malo, ločilo pa zanemari, pri čemer ločilo iskalni niz razdeli še v več segmentov.

Pojasnilo: Če bi želeli po slovarjih iskati po ločilih, simbolih in drugih posebnih znakih, se, prosim, obrnite na sodelavce Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ki vam bodo pri iskanju z veseljem pomagali s pomočjo specializiranih orodij.

Iskanje z regularnimi izrazi

Fran omogoča tudi iskanje z regularnimi izrazi. Regularni izraz je treba zapisati med poševnici, npr. **/miz.***/. Regularne izraze je mogoče uporabiti le na ravni iskanja po besedah, ne pa tudi na ravni iskanja po besednih zvezah.

- Pri iskanju po Franu z regularnimi izrazi je mogoče uporabiti vsaj naslednje znake in operatorje:
- **|** – ima isti pomen kot logični operator OR oz. II
- **?** – nič ali ena ponovitev predhodnega znaka
- ***** – nič do neskončno ponovitev predhodnega znaka
- **+** – ena do neskončno ponovitev predhodnega znaka
- **{n}** – označuje *n* ponovitev predhodnega znaka
- **{n, }** – označuje *n* do neskončno ponovitev predhodnega znaka
- **{n,m}** – označuje *n* do *m* ponovitev predhodnega znaka
- **[]** – zamejuje nabor znakov, ki se na določenem mestu lahko pojavijo
- **[^]** – zamejuje nabor znakov, ki se na določenem mestu ne smejo pojaviti
- **[x-y]** – označuje, da se na določenem mestu lahko pojavi razpon znakov določenega tipa, npr. črk abecede, števki ipd.
- **.** – nadomešča poljuben znak

Pozor: Pri iskanju z regularnimi izrazi Fran vedno upošteva le natanko tisti znak, ki je zapisan v iskalnem pogoju. Če zapišemo znak *e*, torej iščemo natanko ta znak, ne pa tudi *é*, *è*, *ě* ... Fran črk ne glede na dodana diakritična znamenja pri iskanju z regularnimi izrazi torej ne izenačuje. Možno je tudi, da so posamezni znaki kodirani kot kombinacija več znakov, npr. znak *ě*. V tem primeru tudi štetje znakov v okviru funkcije {n,m} ne ustreza v slovarskem sestavku izpisanemu številu znakov.

*Iskalni niz **/velik.*Inprav.*** v okencu Razlaga na Franu poišče vse slovarske sestavke, ki imajo v razlagi ali besede, ki se začnejo z velik-, ali besede, ki se začnejo z naprav-.*

*Iskalni niz **/[a-d].*** v okencu Iztočnica poišče samo slovarske sestavke, ki v iztočnici ali podiztočnici vključujejo besede, ki se začnejo na črke a, b, c, d. Pozor, črko č (in vse druge šumevce) je treba v iskalni niz dodati posebej, takole **/[a-dčšž].****

*Iskalni niz **/[mn].+ica/** poišče besede, ki se začnejo z m- ali n-, končajo pa z -ica, pri čemer se med m- oz. n- in -ica pojavlja najmanj en znak. Takšni besedi sta npr. milnica ali novorojenčica.*

*Iskalni niz **/m.{3}/** v okencu Iztočnica poišče sestavke, ki v iztočnici ali podiztočnici vključujejo štiri črke dolge besede, ki se začnejo z m-.*

*Iskalni niz **/.*[0-9].*** v okencu Iztočnica poišče vse slovarske sestavke, ki v iztočnici ali podiztočnici vključujejo številke.*

*Iskalni niz ***ica AND /^[^bcdfghjklmnpřsštřžž0-9].{6,}/** v okencu Iztočnica poišče 7 ali več znakov dolge besede v iztočnici ali podiztočnici, ki se začnejo na samoglasnik, v iztočnici ali podiztočnici pa se hkrati pojavlja beseda, ki se konča z -ica.*

*Iskalni niz **/sredstv.?|pripomoč.+ / NOT "kar se rabi"** v okencu Razlaga poišče vse slovarske sestavke, ki imajo v razlagi besede, ki se začnejo s sredstv- in vključujejo še največ en znak, ali besede, ki se začnejo s pripomoč-, pri čemer sledi še nekaj znakov, v razlagi pa se ne pojavlja niz kar se rabi.*

Za iskanje po Franu se uporablja iskalni sistem [Lucene](#). Še podrobnejša navodila za iskanje za najzahtevnejše uporabnike so na voljo [tukaj](#).

Uporabljeni iskalni sistem je bil za potrebe iskanja po portalu Fran deloma [modificiran](#). Za podrobnejše informacije o modifikacijah se obrnite na e-naslov fran-fran@zrc-sazu.si.

Fran

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU: Vodnik, različica 1.0

Elektronska knjiga

Zbirka Fran

Ljubljana 2015

© Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Avtorji besedila: Nina Ledinek, Kozma Ahačič, Andrej Perdih

Uredil: Kozma Ahačič

Fotografije: Marko Zaplatil in Igor Lapajne

Oblikovanje: Simon Atelšek in Kozma Ahačič

Prelom: Simon Atelšek

Lektorirala: Jožica Narat

Izdajatelj

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Zanj

Marko Snoj

Založnik

Založba ZRC, ZRC SAZU

Zanj

Oto Luthar

Vodja in glavni urednik založbe

Aleš Pogačnik

Publikacija je nastala v okviru projekta Jezikovni viri na spletu: možnost uporabe portala Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ki ga je v letu 2015 sofinanciralo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'374(082)(0.034.2)

LEDINEK, Nina, 1980-

Fran : slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Vodnik [Elektronski vir] / avtorji besedila Nina Ledinek, Kozma Ahačič, Andrej Perdih ; fotografije Marko Zaplatil in Igor Lapajne. - Različica 1.0. - El. knjiga. - Ljubljana : Založba ZRC, 2015. - (Zbirka Fran, ISSN 2385-8613)

ISBN 978-961-254-833-9 (pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Ahačič, Kozma 3. Perdih, Andrej, 30.10.1980-
281627392